

Het gevoel van totale ontluistering

theater – recensie Susanne Lammers

Voorstelling – La Voix Humaine van Jean Cocteau door Orkater. Idee en uitvoering: Ria Marks. Regie en tekstbewerking: Olivier Provily. Muziek: Maarten Ornstein. Muzikanten: Jeffrey Bruinsma, Nina Hitz, Noortje Köhne. Gezien: 15/10, LAKtheater, Leiden. Nog te zien 16 t/m 18/10, aldaar.

Verkeerd verbonden, dat bestaat niet meer. Tegenwoordig word je niet meer door al dan niet kwaadaardige telefonistes onderbroken, komen verschillende gesprekken niet meer op een telefoonlijn samen. Maar ook al is de techniek inmiddels betrouwbaar, de mensen deugen nog altijd niet. Jean Cocteau zou door een per ongeluk afgeluisterd telefoongesprek tussen twee ex-geliefden op het idee van ‘La voix humaine’ gekomen zijn, een monoloog uit 1930 van een vrouw met telefoon. Het is haar laatste gesprek met hem. Zij probeert hem aan het lijntje te houden en hij probeert zo goed en kwaad als het kan, maar desalniettemin zo snel mogelijk weg te komen. Francis Poulenc maakte er in 1958 een operaatje van, en Ria Marks speelt nu de tekst met een strijkerstrio. De muziek van Maarten Ornstein onderstreept en intensiveert de gevoelens van de vrouw – de onrust van het wachten, de duistere angsten, de opstandige gedachten.

De voorstelling is ronduit prachtig: elegant en licht, en tegelijk hevig emotioneel, maar toch schuurt er iets. Dat komt door het personage dat Cocteau schiep. Je kijkt naar een vrouw die teveel begrijpt. De man die haar verlaat is een schoft. Overmorgen trouwt hij met een ander, hij heeft gelogen, ongetwijfeld ook bedrogen, maar haar woede daarover komt maar heel zijdelings naar buiten, wordt ingebed in lieve, begrijpende woordjes. Als hij maar niet ophangt. Totale ziekelijke afhankelijkheid toont ze, en van haar akelige zelfvernedering blijft niets je bespaard. Ria Marks geeft die flemende, kruipende, soms met een vlijmscherp naaldje radeloos terugvechtende vrouw beeldschoon gestalte. Haar stem bespeelt alle registers, van nuchterheid en wijsheid, van wanhoop en troost, en zelfs die van verleiding, en ze beweegt daarbij als een diva uit de jaren dertig. De muziek, vooral de viool van Jeffrey Bruinsma, helpt haar door te verklanken wat zich in haar hoofd en hart afspeelt. Uiteindelijk bekruipt het je, je wilde van die totale ontluistering misschien liever geen getuige zijn.

Dit is te ontzettend.